

Ljubljana, 11.03.2013 | Daliborka Podboj

Sramota za Majo Delak. Pa še nagrado je prejela

Nagrada strokovne žirije za najboljšo predstavo bienalnega festivala Gibanica 2013

Na dnevih Gibanice 2013, slovenskega plesnega festivala je bila v glavni program uvrščena tudi 50-minutna uprizoritev **Maje Delak** Sramota/Shame, ki ji je bila ob zaključku festivala dodeljena nagrada za najboljšo predstavo po izboru strokovne žirije v sestavi: **Zala Dobovišek**, dramaturginja in kritičarka (Slovenija), **Iva Nerina Sibila**, dramaturginja, kritičarka in publicistka (Hrvaška), **Anita Mathieu**, direktorica Rencontres chorégraphiques internationales de Seine - Saint- Denis (Francija).

Maja Delak (druga z desne) s strokovno žirijo.

Predstava Sramota je bila prvič uprizorjena 3. novembra 2011 in bila še štirikrat predvajana na odru Stare Mestne Elektrarne - Elektro Ljubljana. Nastala je po konceptu in v koreografiji Maje Delak. Izvajalci in soustvarjalci pa so poleg Maje še: **Loup Abramovici, Ingrid Berger Myhre, Katja Kosi, Luka Prinčič, Maja Smrekar** in **Irena Tomažin**. Tudi plesalec Loup Abramovici in glasbenik Luka Prinčič sta po zaključku letošnje 6. Gibanice bila deležna nagrade za svoj ustvarjalni opus. Postala sta prva prejemnika prve stanovske nagrade **Ksenije Hribar** (1938-1999), slovenske plesalke, koreografinje, pedagoginje in ustanoviteljice slovenske profesionalne plesne platforme, ki jo je prvič v letu 2012 Društvo za sodobni ples Slovenije razpisalo in dodelilo na letošnji Gibanici. Plesalec Loup Abramovici je nagrado Ksenije Hribar dobil kot plesalec za svojo odrsko prezenco in izjemno sposobnost improvizacije. V predstavi Sramota je svoj impro gibalni slog še kar domišljeno in svobodno vnašal v prostor, predvsem pa se neobremenjeno sprehajal po odru in pojmovno poigral z rimo angleških besed.

...

Glasbenik Luka Prinčič je prejel nagrado Ksenije Hribar za avtorski zvok v sodobnih plesnih uprizoritvah in za svoje tehnološke raziskave, ki pripomorejo k soustvarjanju novega scenskega dialoga med zvokom, gibom in vsesplošnim odrskim dogajanjem. V predstavi Sramota je bil Prinčič poleg procesnega ustvarjanja in glasbenega izvajanja neposredno prisoten pri programiranju videa, po zasnovi in v scenografiji Maje Smrekar. Tako je bil uprizoritveni proces ves čas vpet in tesno spet z zvočno glasbeno konstrukcijo ter video projekcijo posejano po ekranih, odru, panojih in tleh, skratka vsepovsod po prostoru.

O predstavi Sramota je težko govoriti kot o plesni predstavi, je novodobni procesni stil, hibridna sestavljenka uprizoritvenih praks prisotna na sceni že nekaj decenij. Avtorica projekta Maja Delak pojem sramote ni povezovala z določenim dejanjem ali ga okvirila v kulturni dediščini zgodovinskih vzročnosti. Pojem sramote, sramotno zaznamuje vse tisto, kar ni v skladu s časom, z verskimi in družbenimi normami ter zamejitvami, skratka kar ni v skladu s človeškim dostojanstvom, ki ga kroji in omejuje časovno obdobje ter determinira vzgoja. Sramota je potemtakem stopnja osebnega ozaveščanja, ki sovпада s skupinskim kulturnim spominom. Sramota Maje Delak pa je imaginarna zaznava, je zanimivo filozofsko razmišljanje, ki se ga intelektualno materializira in vstavlja v scenski mozaik.

...

Pojem sramote se v smislu besedne abstrakcije v predstavi alegorično prevaja in materializira največkrat s teksti in situacijskim humorjem, povezuje pa s spevnim glasom Irene Tomažin. Naposled in pričakovano je Irena melodično zapela in se je izkazala za tisti svetli trenutek predstave, ki s pesmijo povezuje in zapolnjuje razpršeno nizanje posameznih sekvenc. Tako kot beseda ni fizično oprijemljiva, tudi pevke Irene ni bilo videti na sceni, bila je del ekranske iluzije, njen glas pa je čutno zaobjemal in polnil prostor. Predstava se začne z basnijo, pripovedno ilustracijo **Ingrid Berger Myhre** o umetniku Frederiku. To je zgodba o delavnih miškah in o mišku Frederiku, ki pač ni delal, je ves čas posedal na soncu in vpil barve narave. Ko je bilo delo opravljeno in so se miške utrujene posedle, je Frederik prav za njih pripravil predstavo, miške so se razveselile njegovega dela in ga hvalile kot umetnika. To je povsem drugače zasnovana zgodba od znane **La Fontainove** (1621-1695) basni o mravljicah in čričku, ki je neumorno igral na gosli, ko so one zbirale hrano za zimske dni, na koncu in v mrazu zime pa ga nemilo zavrgle in je čriček ostal lačen, ker se pač ni pravočasno oskrbel s hrano. Če se obe basni primerjata s situacijo umetnikov današnjih dni in prevedeta v jezik sodobnega managementa, potem je razumljivo, da je nedelavni čriček – goslač ostal lačen; ko pa se umetnost mora trži! Kaj pa mišek Frederik, ki je brez sramu in slabe vesti sledil svoji umetniški žilici in je svoj rod nagradil ter bil tudi sam zadovoljno nagrajen - kašnemu času, kulturi ali osebnostnem stanju pripada le on?! Basnoslovec La Fontaine, ki je tudi sam ob koncu svoje slave živel v revščini, se je ob svojem čričku izkazal kot dober vizionar prihajajočega daljnega časa neokapitalizma.

Irma Berger Myhra je zaživela kot sijoča zvezda na nebu predstave, pa ne le zato, ker se povzpne na vrh visoke lestve in isti trenutek zadoni pesem o Zvezdi/The Star, ampak zavoljo svoje odlične uprizoritve, žive slikovite izpovednosti, ko ji vsak trenutek verjameš in te pritegne s svojim glasom, pogledom, je pač zvezda ob svoji sleherni pojavnosti na sceni. In je enako prepričljiva, ko resno podaja zgodbo, se slači in oblači, ko nesramno gola vozi kolo ali nerodno pada, še posebej pa duhovita v situacijski humoreski vzpenjanja in padanja ter nevrotičnega zakrivanja svoje gole telesne sramote, kot da bi se v danem in nepričakovanem trenutku začela zavedati sramu.

... (Foto: Nada Žgank)

Maji Delak in njeni ekipi je uspelo besedo sramota dovolj jasno umestiti v uprizoritveni prostor in jo v igri, besedi in telesni pojavnosti ob glasbi ter video ilustracijah tudi razločno izpisati. Žal dinamika predstave močno niha od vznemirljivih napetosti in se kar hitro spušča v razvlečene praznine prehodov, da bi nekje v drugem delu in v humoreski osebnostnega obvladovanja ponovno zavibrirala, takrat pojem sramote postane razumljiv in alegorično razgaljen. Predstavo filozofskega pojmovanja Sramota v izložbenem oknu odra pa vidno popestri še svetlobno oblikovanje **Urške Vohar**. (Izbrana besedila v predstavi: **L. N. Tolstoj, Mady Schutzman, Leo Lionni, Micio Kushi**)